

- הודעה לעיתונות -

1 מרץ 2022
1406746

אבסורד: מסתבר כי על פי החוק הקיים, אפשר להחזיר מוצרים משומשים ולקבל את הכסף חזרה, בתנאי שהרכישה נעשתה באינטרנט, ולא בחנויות...

איגוד לשכות המסחר עתר הבוקר לבג"צ נגד שרת הכלכלה והתעשייה והרשות להגנת הצרכן וסחר הוגן בדרישה שלא ניתן יהיה באמצעות הוראה רגולטורית להפקיע זכות קניין חוקתית על-חוקית

לין: "הגענו נוכח תנופת היצירה הרגולטורית למצב של ליקוי מאורות. אנו מאפשרים באמצעות הוראה רגולטורית רגילה להפקיע רכוש של עוסק בניגוד לזכות הקניין החרוטה"

איגוד לשכות המסחר עתר אתמול לבג"צ (בג"צ 1481/22) נגד שרת הכלכלה והתעשייה והרשות להגנת הצרכן וסחר הוגן להוצאת צו על תנאי שיורה להם לנמק מדוע לא ישונה סעיף 14ג(ד) לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א – 1981, היוצר מצב המאפשר להפקיע רכוש של מוכר באמצעות הוראה רגולטורית במצב בו הרכישה נעשית מרחוק. העתירה באה לשים סוף למצב האבסורדי ולפיו על פי החוק הקיים מי שרכש מוצר באינטרנט ועשה בו שימוש שהוריד את ערכו, יכול עדיין להחזיר את המוצר ולקבל החזר כספי מלא, בניכוי 5% או 100 ש"ח בלבד, הנמוך מביניהם. באיגוד לשכות המסחר מביאים כדוגמא פניות שהתקבלו מיבואני ציוד חשמלי וציוד מזון שנאלצו לקבל בחזרה טוסטרים עם שאריות של גבינה ומנגלים עם שאריות של בשר ולהחזיר לרוכשים את כספם.

העתירה הוכנה על ידי עו"ד שלומי לוי, סמנכ"ל משפט וממשל והיועץ המשפטי של איגוד לשכות המסחר, והוגשה על ידי נשיא האיגוד, עו"ד אוריאל לין ועו"ד שלומי לוי.

על פי חוק הגנת הצרכן, אם צרכן רכש מוצר במכירה פרונטאלית (בניגוד למכר מרחוק) ועשה בו שימוש, הוא איננו רשאי להפעיל את זכות הביטול ולהשיב את המוצר והרציונל העומד מאחורי הדברים ברור מאליו. לעומת זאת, אם הצרכן רכש את אותו מוצר בדיוק וזהו המוצר אותו הוא הזמין ואין שום הטעיה והמוצר אינו פגום, הוא רשאי על אף זאת לעשות בו שימוש ולחייב את העסק לקבל בחזרה את המוצר אפילו אם הוא הוריד משמעותית את ערכו.

- הודעה לעיתונות -

העתירה מבקשת לשנות מצב משפטי קיים מעוות, על פיו בעסקה של מכר מרחוק מחויב העוסק לקבל בחזרה מוצר, גם אם נעשה בו שימוש וגם אם ערכו ירד בצורה דרמטית ולקבל פיצוי ברף עליון של 100 ₪ אפילו אם הורדת הערך הסתכמה בכמה מאות או בכמה אלפים. חשוב להבהיר, איננו מבקשים לאיין את זכות הביטול במכירה מרחוק. אנחנו מבקשים לשים מחסום על זכות הביטול, בדיוק כמו במכירה פרונטאלית, על זכות הביטול של מוצר שנעשה בו שימוש.

מדובר בחוסר צדק הזועק לשמיים, שמגדיל את ההוצאות של העוסק, פוגע בקניינו בצורה דרמטית ויש בו פוטנציאל לגרום גם לייקור המוצרים על מנת לגלם בתוך המחיר גם מקרים כאלו של השבה של מוצר משומש מבלי שניתן פיצוי המשקף את ירידת הערך האמיתית של המוצר המשומש המוחזר.

לדברי נשיא איגוד לשכות המסחר עו"ד אוריאל לין, "הגענו נוכח תנופת היצירה הרגולטורית למצב של ליקוי מאורות. אנו מאפשרים באמצעות הוראה רגולטורית רגילה להפקיע רכוש של עוסק בניגוד לזכות הקניין החרוטה הכתובה במפורש בחוק יסוד חוק האדם וחירותו שהיא זכות יסוד חוקתית על-חוקית. הוראת החוק אותה אנו תוקפים מוכיחה עד כמה אנו לוקים בעיוורון ועד כמה איבדנו את יכולת האיזון נוכח כניעה אווילית לכל הוראה רגולטורית אשר כאילו אמורה להגן על הצרכן. אם מי שקונה מרחוק נוכח שהמוצר שאותו הוא הזמין אינו המוצר בו הוא רוצה, אין שום סיבה שיעשה בו שימוש ולאחר שנעשה השימוש והורד ערכו, יחייב את המוכר לקבל את המוצר כאשר הפיצוי לו זכאי המוכר יכול להוות רק חלק מזערי מהורדת הערך של המוצר.

כאמור, עתירת האיגוד מבקשת להביא לתיקון עוול, על פיו עסק חייב, על פי חוק, לקבל בחזרה מוצר, שמכר ללא פגם או הטעייה ואשר נעשה בו שימוש, כאשר תקרת הפיצוי לה זכאי העסק היא 100 ₪ ללא כל תלות בירידת הערך של המוצר ובנזק הכלכלי שנגרם לעסק. בחסות הוראת חוק, מתבצעת הלכה למעשה הפקעת רכוש ופגיעה לא מידתית בזכות הקניין של כלל העוסקים בישראל, שמספקים מוצרים לציבור באמצעות מכירה מרחוק. שכן רבים מהמוצרים שמוחזרים הם במצב כזה שלא ניתן כלל למכור אותם שוב, ואחרים, שאולי ניתן להציל משהו מהם, ערכם יורד בצורה משמעותית. העוסק מכר מוצר בעל ערך מסוים ומקבל בחזרה מוצר בעל ערך פחות.

חשוב להדגיש, שעתירה זו נוגעת למצב בו אין כל פגם או אי התאמה או שוני או הטעייה במוצר שנרכש והתקבל אצל הצרכן. הצרכן הזמין וקיבל בדיוק את מה המוצר שרכש. ועדיין, למרות שמדובר באותו מוצר, ברכישה בפלטפורמה הפרונטלית חסומה בפניו האפשרות להשיב את המוצר המשומש ואילו בפלטפורמה של הרכישה מרחוק נצמחות לו זכויות משפטיות על חשבון העוסק, באופן שלעניות דעתנו איננו עומד בקנה אחד עם הצדק, השכל הישר ואף לא עם החוק.

תיאורטית ניתנת לעוסקים האפשרות לתבוע את נזקם בגין ירידת הערך של קניינם בבתי המשפט, אבל כל מי שמכיר את העולם העסקי יודע שלא מדובר באפשרות מעשית. ראשית,

- הודעה לעיתונות -

עסקים אינם יכולים לתבוע בבית משפט לתביעות קטנות, כך שלא מדובר בתביעות מהירות. שנית, מדובר בהשקעה של משאבים הן במונחי זמן והן במונחי כסף שאיננה מצדיקה פעמים רבות את הגשת התביעה. לנהל את התביעה יקר יותר מאשר הסכום שייפסק לטובת העוסק, כך שהכדאיות הכלכלית של פנייה לבית המשפט מוטלת בספק גדול. שלישית, מה ההיגיון, שמחייב דווקא את העוסק, שבפעילותו לא היה כל רבב, לשאת בתוצאות חסרות תום הלב של הצרכן?

זאת ועוד, לאור הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, שהעלה את זכות הקניין לרמת זכות חוקתית על חוקית, התבסס והתחזק עוד יותר מעמדה של הזכות לפיצויים בגין הפקעה שמבצעים בקניין העוסקים. אם כבר מחייבים עוסקים לקבל בחזרה מוצרים משומשים, חייבים להגדיל את הפיצוי הריאלי שהם זכאים לקבל מהצרכנים. תקרת פיצוי של 100 ₪ היא מגוחכת ויש בה כדי להשיג דווקא את המטרה ההפוכה, של עידוד צרכנים להחזיר לעוסקים מוצרים משומשים.

יצוין עוד כי פניות של האיגוד במשך תקופה ארוכה, לרבות בשנה האחרונה, לרשות להגנת הצרכן וסחר הוגן נתקלו בחומה, שכן הרשות איננה מוכנה לקבוע כלל שאוסר על צרכן להשיב מוצר משומש שנרכש במכר מרחוק. גם פנייה של האיגוד לשרת הכלכלה, שאחראית על חוק הגנת הצרכן, להפעיל את סמכותה ולשנות את המצב הקיים, לא הביאה את הישועה. מכאן העתירה.